

ग्रामीण भागातील रस्त्यालगतच्या गटारां-
साठी शातनामार्फत देण्यात येणाऱ्या अनुदानात
वाद

तसेच गटार बांधकामाचे निष्ठा.

महाराष्ट्र शासन,

ग्राम विकास विभाग,

शासन निर्णय, क्र. शास्वका १०९०/प्र. क्र. १०६१/३१,

मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२, दिनांक: १३ डिसेंबर १९९१

वाचा :- १] शासन निर्णय, ग्राम विकास विभाग, क्र. आरस्तपी १०७९/सीआर
४१४०/एकवीस, दि. २१.११.७९

२] शासन परिपत्रक, ग्राम विकास विभाग, क्र. आरस्तपी १०९०/प्र. क्र.
११२९/३१, दि. ८ ऑक्टोबर १९९०.

प्रस्तावना :- ग्राम सफाई कार्यक्रमांतर्गत रस्त्यालगत गटारे बांधण्याकरिता जिल्हा
परिषदांना द्यावयाच्या अनुदानाबाबत या विभागात दि. २१.११.७९ च्या
शासन निर्णय क्र-आरस्तपी १०७९/सीआर ४१४०/एकवीस, अन्वये आदेशा निर्गमित
करण्यात आले आहेत. या आदेशानुसार :-

[अ] रस्त्यालगतची उघाडी गटारे बांधण्याकरिता जिल्हा परिषदांना
शातनामार्फत गटार बांधकामाच्या एकूण बांधाच्या ५० टक्के इतके
अनुदान देण्यात येते. गटार बांधकामाचा उर्वरित ५० टक्के बांध
जिल्हा परिषदा व ग्राम पंचायतींना स्वतःच्या निधीतून सोसा-
वयाचा आहे.

[ब] भूमीगत गटारांसाठी शातनामार्फत जिल्हा परिषदांना गटार
बांधकामाच्या एकूण बांधाच्या १० टक्के इतके अनुदान देण्यात येते.
उर्वरित १० टक्के बांध जिल्हा परिषदांनी/ग्राम पंचायतींनी स्वतःच्या
निधीतून सोसावयाचा आहे.

[क] ज्या गटार योजनांची किंमत रु. एक लाख पर्यंत आहे ती योजना
जिल्हा परिषदांनी तयार करून स्थानिक क्षेत्रांमध्ये कार्यान्वित
करावयाची आहे. व ज्या गटार योजनांची किंमत एक लाखच्या
वर आहे ती योजना राज्य स्तरावर महाराष्ट्र पाणी पुरवठा
व जलनिस्तारण मंडळ त्यावेळेचे पर्यावरण अभियांत्रिकी संस्था]
यांचेमार्फत तयार करून कार्यान्वित करावयाची आहे.

[ड] भूमीगत गटारे बांधण्याकरिता संबंधित जिल्हा परिषदा/ग्राम
पंचायतींनी दि. २१ नोव्हेंबर १९७९ च्या आदेशात विहित
केलेल्या सर्व अटी पूर्णकरणे आवश्यक आहे.

[इ] उघाड्या गटारांच्या प्रत्येक योजनेत संबंधित जिल्हा महाराष्ट्र जिल्हा परिषदा व ग्रामपंचायतसमित्या अधिनियमाच्या कलम १२५अन्वये प्रशासकीय मान्यता देणाऱ्याची आणि तांत्रिक मान्यता जिल्हापरिषदेच्या कार्यकारी अभियंता यांनी देणाऱ्याची आहे,

२. वरील आदेश दि. २१, ११. ७९ रोजी निर्गमित करण्यात आले आहेत त्यानंतर तुमारे १२ वर्षांच्या कालावधीत साहित्याचे दर वाढले आहेत हे लक्षात घेवून जिल्हा परिषदांना गटार बांधण्याच्या कामासाठी शासन देण्यात येणा-या अनुदानात वाढ करणे आवश्यक आहे किंवा कसे हा मुद्दा शासनाच्या विचाराधीन होता. तसेच डोंगराळ भागात मजुरी/वहातूकीचे दर इतर भागातील दरापेक्षा अधिक असतात. या सर्व बाबी लक्षात घेऊन त्या भागासाठी गटार बांधकामाकरिता अधिक खर्च अनुज्ञेय होवू शकेल किंवा कसे हा मुद्दाही शासनाच्या विचाराधीन होता. या प्रस्तावाच्या तपासणीत दिलून आले की, या १२ वर्षांच्या कालावधीत साहित्याचे दर वाढले आहेत. जरी या १२ वर्षांच्या कालावधीत जिल्हा परिषदांचे स्वतःच्या उत्पन्नाचे प्रमाण वाढले असले तरी ज्या प्रमाणात उत्पन्नाचे प्रमाण वाढले त्यापेक्षा जास्त प्रमाणात खर्चाची वाढ त्या आहेत. त्यामुळे जिल्हा परिषदांची आर्थिक भार सहन करण्याची क्षमता पूर्वीपेक्षाही कमी झालेली आहे, असे दिलून आले. तसेच भूपारी गटाराकरिता जरी शासनामार्फत जिल्हा परिषदांना गटारे बांधकामाच्या २० टक्के खर्चा इतके अनुदान अनुज्ञेय असले तरी आतापर्यंत भूपारी गटारांची योजना कोणत्याही जिल्हा परिषदेने राबविलेली नाही. कारण यासाठी फार मोठ्या प्रमाणात खर्च होत असल्यामुळे जिल्हा परिषदां व ग्रामपंचायतींना स्वतःच्या निधीतून जो खर्च सोसावयाचा आहे तो सोसण्याची क्षमता नाही. हे सर्व लक्षात घेवून ग्राम सफाई कार्यक्रमांतर्गत रस्त्यालगतची गटारे बांधण्याकरिता या विभागाच्या दि. २१. ११. ७९च्या शासन निर्णय क्र. आरस्तपी १०७९/सीआर ४१४०/एफवीस अन्वये निर्गमित करण्यात आलेले आदेश अधिकृत करून शासनाच्या निर्णयाव्दारे पुढील प्रमाणे आदेश देत आहे.

शासन निर्णय :- ग्रामीण भागात गल्ली लगत असलेल्या घराचे व आजूबाजूचे तांड्याची वाढून आपल्याकरिता छोट्या आकारांच्या गटारांची आवश्यकता असते, तसेच छोट्या गटारांचे पाणी वाढून ते मुळपरस्त्यालगतच्या मोठ्या

आकाराच्या गटारास मिळणो आवश्यक असते. हे लक्षात घेऊन या शासन निर्णयाव्दारे रस्त्यालगतची गटारे बांधण्याकरीता मोठ्ठी आकारमानाच्या गटाराचे बांधकाम करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे. छोट्या आकारमानाचे गटार बांधकाम या शासन निर्णयासोबत प्रपत्रा "अ" देणे कमी केल्या नुसार ०.३० x ०.३० मिटरचे असावे. या छोट्या आकाराच्या गटाराचे बांधकाम कशाप्रकारे करण्यात आले याबाबत तपशिलही वाचार्ति प्रपत्रा "अ" मध्ये दिलेला आहे. त्यानुसार सर्वसाधारण भागात छोट्या आकारमानाच्या गटारांच्या बांधकामाची सन १९९१-९२ करीता प्रतिमिटर किंमत रु. २०१ इतकी असेल. मोठ्या आकारमानाचे गटार बांधकाम प्रपत्रा "ब" मध्ये दर्शविल्यानुसार ०.४० x ०.४० मिटरचे असावे. मोठ्या आकारमानाच्या गटाराचे बांधकाम कसे करण्यात यावे त्याबाबतचा तपशिल वाचार्ति प्रपत्रा "ब" दिलेला आहे. त्यानुसार सन ९१-९२ करीता या मोठ्या आकारमानाच्या गटार बांधकामाची सन ९१-९२ करीता प्रतिमिटर किंमत रु. २८० असेल. पुढील गटार बांधकामासाठी सांडपाणी वाहण्यासाठी आवश्यक तो योग्य उतारा देणे आवश्यक आहे. शोषदी सांडपाण्याची पिल्हेवाट शांण वाड्डयात किंवा योग्य त्या प्रकारे करण्यात यावी.

३. साहित्याचे दर प्रतिवर्षी वाढत असतात हे गृहीत धास्न सन ९१-९२ मध्ये गटार बांधकामाचे जे दर विहित करण्यात आले आहेत. त्यात सन ९२-९३ पासून ते ९४-९५ या वर्षाकरीता गटार बांधकामाच्या वाचार्ति २० टक्के वाढ गृहीत धास्न त्या कालावधीत म्हणजे सन ९२-९३ ते ९४-९५ करीता गटार बांधकामाच्या प्रतिमिटर किंमतीमध्ये त्यानुसार २०% वाढ अनुज्ञेय आहे. त्यानुसार सन ९२-९३ ते ९४-९५ या कालावधीत छोट्या आकारमानाच्या गटारांची प्रतिमिटर किंमत रुपये २४१ असेल आणि मोठ्या आकारमानाच्या गटारांची प्रतिमिटर किंमत रुपये ३३६ असेल.

४. ग्रामीण भागातील डोंगराळ भागात सजुरी वहातूकीचे दर इतर भागापेक्षा अधिक असतात हे गृहीत धास्न अशा भागात गटार बांधकामाच्या वाचार्ति १५% अधिक वाढ या शासन निर्णयानुसार अनुज्ञेय आहे. १५% वाढ गृहीत धारल्यास सन ९१-९२ मध्ये डोंगराळ भागात छोट्या आकारमानाच्या गटार बांधकामाकरीता रु. २३१ इतका प्रतिमिटर वाच असेल तर मोठ्या आकारमानाच्या गटार बांधकामासाठी रु. ३२२ इतका वाच असेल. सन ९२-९३ ते ९४-९५ या कालावधीत डोंगराळ भागात छोट्या आकार

५४/५६

टिप:-

डोंगराळ भाग म्हणजे नि. वि. ने वेळोवेळी घोषित केलेला डोंगराळ भाग समजाया. ५. उघाड्या गटाराकरीता जिल्हा परिषदांना सन १९७९ पासून गटार योजनांच्या सकूण खर्चाच्या ५० टक्के इतके अनुदान शासना मार्फत दिले जावे या १२ वर्षांच्या कालावधीत प्रस्तावनेत नमूद केल्यानुसार जिल्हा परिषदांच्या आर्थिक भार सहन करण्याची क्षमता कमी झाली असल्यामुळे तसेच आरोग्याच्या दृष्टीकोनातून महत्वपूर्ण कार्यक्रम असल्यामुळे गटार बांधकामास जिल्हा परिषद ग्रामपंचायती यांच्याकडून अधिक प्रतिसाद मिळावा म्हणून या शासन निर्णया द्वारे उघाड्या गटारांसाठी जिल्हा परिषदांना गटार बांधकामाच्या सकूण खर्चाच्या ६० टक्के खर्चाइतके वाढीव अनुदान देण्यात येईल. उर्वरित ४० टक्के खर्च संबंधित जिल्हा परिषद व ग्रामपंचायतींनी स्वतःच्या निधीतून करावयाचा आहे. तसेच गटार बांधकाम पूर्ण झाल्यानंतर त्यांच्या देखाभाल दुरुस्तीची जबाबदारी संबंधित जिल्हा परिषदा व ग्रामपंचायतीची असेल.

६. त्यानुसार सर्वसाधारण भागात आणि डोंगराळ भागात उघाड्या आकारमानाच्या व मोठ्या आकारमानाच्या प्रतिमिटर गटार बांधकामाच्या खर्चाची कमाल मर्यादा त्यावेर शासनामार्फत मिळणारे अनुदान आणि जिल्हा परिषदांना ग्रामपंचायतींनी सोसावयाच्या खर्चाचे प्रमाण पुढीलप्रमाणे असेल.

वर्षा.	सर्वसाधारण भागात मोठी गटारे			छोटी गटारे		
	सकूण खर्चाची कमाल मर्यादा प्रतिमिटर किंमत	शासनाची अनुदानाची कमाल मर्यादा [६०%]	जि. प. व गा. प. नी सोसावयाचा खर्च [४०%]	सकूण खर्चाची कमाल मर्यादा प्रतिमिटर किंमत	शासनाचे अनुदानाची मर्यादा [६०%]	जि. प. व गा. प. नी सोसावयाचा खर्च
१	२	३	४	५	६	७
१९९१-९२	२८०	१६८	११२	२०१	१२१	८०
९२-९३ ते ९४-९५	३३६	२०१	१३५	२४१	१४५	९६
डोंगराळ भागात १५४ वाढ घारन						
१९९१-९२	३२२	१९३	१२९	२३१	१३९	९२
१९९२-९३ ते ९४-९५	३८६	२३२	१५४	२७७	१६६	११९

- [टिप:- १. लहान/मोठी गटारे या शब्दांची व्याख्या शासन निर्णय ग्राम विकास विभाग, क्र. आरएसपी १०९०/प्र. क्र. ११२९/३१, दिनांक: ८/१०/९० प्रमाणे राहिल.
२. डोंगराळ भागाचे विवरण शासन निर्णय नियोजन विभाग क्र. डो विका-१०८९/प्र. क्र. ६६/योजना-१९, दिनांक २३.११.९० प्रमाणे राहिल. या निर्णयात वेळोवेळी बदल झाल्यात त्या आदेशानुसार डोंगराळ भागाचे विवरण राहिल.]

३. ज्या गटार योजनांची किंमत रु. ३.०० लाखापर्यंत आहे. त्या गटार योजना स्थानिक क्षेत्रामध्ये जिल्हा परिषदेमार्फत तयार करण्यात येतील आणि कार्यान्वित करण्यात येतील, त्याचप्रमाणे रु. ३.०० लाख ते ५.०० लाख खर्चापर्यंतच्या योजना जिल्हा परिषदा शासनाच्या पूर्वानुमताने राबवू शकतील. ज्या गटार योजनांची किंमत रु. पांच लाखापेक्षा जास्त आहे त्या तयार करण्याची आणि कार्यान्वित करण्याची जबाबदारी महाराष्ट्र पाणी पुरवठा व जलनिस्तारण मंडळाची असेल.

४. प्रत्येक गटार योजनेत संबंधित जिल्हा परिषदांची महाराष्ट्र जिल्हा परिषदा व पंचायत समित्या अधिनियम १९६१ च्या कलम १२५ नुसार प्रशासकीय मान्यता असणे आवश्यक आहे. तसेच संबंधित जिल्हा परिषदांच्या कार्यकारी अभियंतांची तांत्रिक मंजुरी असणे आवश्यक आहे.

५. झुमारी गटारांसाठी शासनामार्फत देण्यात येणा-या ९०% अनुदानाची योजना या शासन निर्णयाद्वारे रद्द करण्यात येत आहे.

१०. हा शासन निर्णय नियोजन विभागाच्या ६ दि. १२ सप्टेंबर १९९१ च्या अनीपचारिक संदर्भ-२०६२ आणि वित्त विभागाच्या दिनांक १२ डिसेंबर १९९१ च्या अनीपचारीक संदर्भ क्रमांक प्र. क्र. ८६९/९१/व्यय १५ अन्वये सहमती घेऊन निर्गमित करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

सही/-

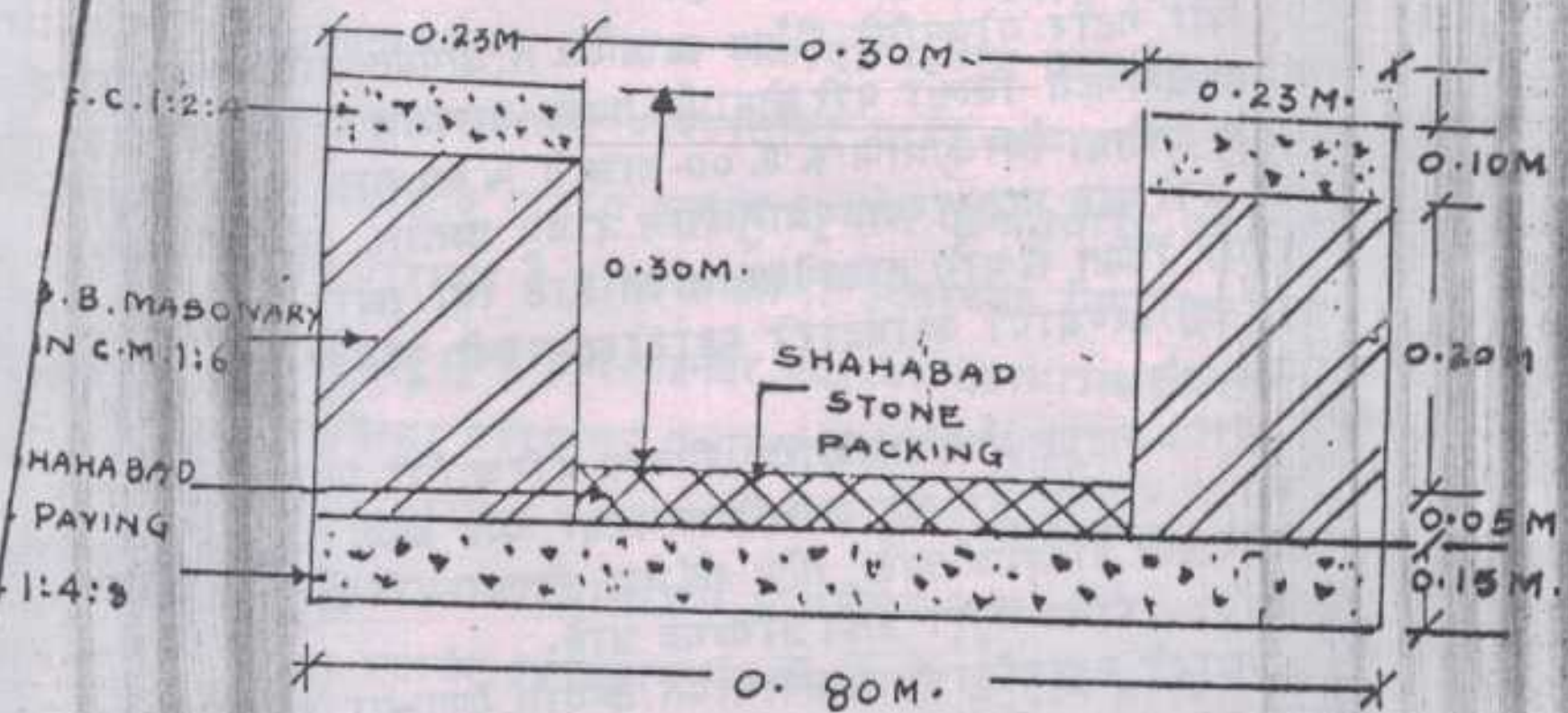
[कॅप्टन ए. एस. शेख]

उपसचिव, महाराष्ट्र शासन.

प्रत,

- १] सर्व विभागीय आयुक्त,
- २] सर्व जिल्हा परिषदांचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी,
- ३] सर्व जिल्ह्याचे जिल्हा नियोजन व विकास मंडळे,
- ४] महालेखापाल, महाराष्ट्र-१, मुंबई
- ५] महालेखापाल, महाराष्ट्र-२, नागपूर.
- ६] नगर विकास विभाग/वित्त विभाग/नियोजन विभाग/आदिवासी विकास विभाग महाराष्ट्र पाणी पुरवठा व जल निस्तारण मंडळ.
- ७] संचालक, लेखा व कोषागारे,
- ८] या विभागातील सर्व कार्यासिने,
- ९] निवडणूक नस्ती, कार्यासिन क्र. ३१.
- १०] तारसंग्रह

TYPE DESIGN OF SURFACE DRAIN
BRANCH LINE

C/S OF SURFACE DRAIN LAYING DISCHARGE
2.5 CUSECS (BRANCH)

NOT TO SCALE.

9114 W/V

Name of work :- Construction of surface drain for discharge
of 2.5 cusecs and length 1 R.M.

(Branch Line)

As per Aurangabad DSF. for 1990-91.

Quantity	Description of item	Rate	Unit	Amount
0.12 M ³	1. Excavation for foundation in hard murum including remarking the excavated material upto 50M beyond the building area & all lifts, stacking & spreading as directed, dewatering, shoring & structting, preparing bed for foundation & necessary backfilling with approved excavated material.	13.50	Cum.	5.40
0.30 M ²	2. Providing & laying in situ C.C. 1:3:6 of trap metal for foundation & bedding including bailing out water, form work, compacting, curing complete	425.00	Cum.	51.00
0.12 M ³	3. Providing & lying rough shahabad stone paving 45 to 50 mm thick in plain or diamond pattern in cement mortar (20 mm) including cement painting with cement mortar 1:3 & striking joints curing & clearing complete.	85.00	Sq.M.	25.50
0.12 M ³	4. Providing II class B.B. Masonry with conventional ground maulded burned bricks in C.M. 1:6 in foundation & Plinth including dewatering, striking joints an unexposed faces & watering completed.	520.00	Cum	62.40

144.30

etc

Quantity	Description of item	Rate	Unit	Amount
----------	---------------------	------	------	--------

0.05 M ³	5. Providing & laying in situ C.C. 1:2:4 (M-150) for coping including bailing and water, form-work compacting & curving complete (excluding dewatering by pump).	680.00	Cum.	34.00
---------------------	--	--------	------	-------

0.40 M ²	6. Providing plastering in C.M. 1:3 for brickwork including scaffolding & curing complete.	33.00	Sq.M.	13.20
---------------------	--	-------	-------	-------

Total :				191.50
---------	--	--	--	--------

Add.5% contingencies charges				9.58
------------------------------	--	--	--	------

Grand Total :				201.08
---------------	--	--	--	--------

1.e. 201.00

of vol

tem No.

Item 1

ite

99/1

Amount

Name of work

: Construction of surface drain for discharge of 2.5 cusecs & Length 1 R.M.

Measurements

Item No.

: Excavation for foundation in hard murum ... completed.

$$1 \times 1.0 \times 0.80 \times 0.50 = 0.40 \text{ cum.}$$

Item No.2

: Providing & laying in situ .C.C.1:4:8 of trap metal complete.

$$1 \times 1.0 \times 0.80 \times 0.15 = 0.12 \text{ cum.}$$

Item No.3

: Providing & laying rough shahabad stone packing complete.

$$1 \times 1.0 \times 0.30 = 0.30 \text{ Sq.M.}$$

Item No.4

: Providing II class B.B. Masonry in C.M. 1:6 complete.

$$2 \times 1.0 \times 0.23 \times 0.25 = 0.12 \text{ Cum.}$$

Item No.5

: Providing & laying in situ C.C. 1:2:4, complete (for coping)

$$2 \times 1.0 \times 0.23 \times 0.10 = 0.05 \text{ cum.}$$

Item No.6

: Providing plastering in C.M. 1:3 complete.

$$2 \times 1.0 \times 0.30 = 0.40 \text{ Sq.M.}$$

34.00

13.20

50

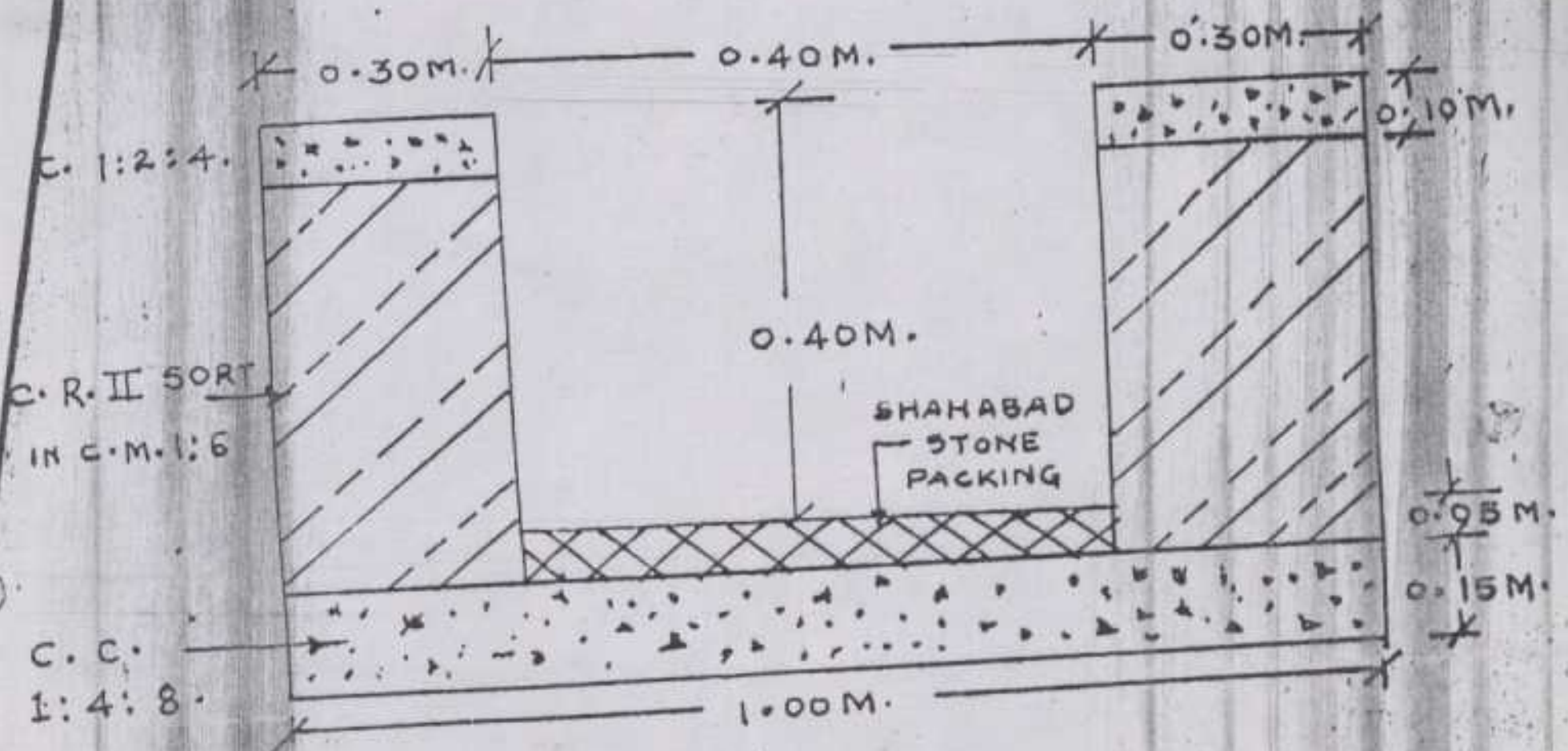
3

प्रपत्र-ब

93

93/5

TYPE DESIGN OF SURFACE DRAINS
MAIN LINE

C/S SURFACE DRAIN HAVING DISCHARGE
OF 5 CUSECS (MAIN)

NOT TO SCALE

94/11-2016
94

Name of work : Construction of surface drain for
discharge of 5 cusecs and length of Running metre.

(Main Line)

As per Aurangabad D.S.R.
90-91

Abstract

Qty	Description of items	Rate	Unit	Amount
3	Excavation for foundation in hard murum including remarking the excavated material upto 50 M beyond the buildings area of all lifts stacking & spreading as directed dewatering shoring & strutting preparing bed for founding and necessary back filling with approved materials.	13.50	Cum	3.10
M ³	2. Providing and laying in site C.C. 1:3.6 of trap metal for founding and bedding including bailing out water, formwork, compacting and curing complete.	425.00	Cum.	63.75
M ²	3. Providing and laying rough Shahabad stone packing 45 to 50 mm thick in plain or diamond pattern in cement mortar (20 mm) including cement float for mortar redding cement painting with C.M. 1:3 & striking joints curing and clearing complete.	85.00	Sq.M.	34.00
20 M ³	4. Providing C.R. masonry of trap stones 2nd sort in C.M. 1:6 in plinth including striking joints an unexposed faces, curing etc. complete without painting.	355.00	Cum.	99.40 88.00
				205.25

96/17

: 2 :

Quality & Quantity	Description	Rate	Unit	Amount	Name of	Item No.
0.06 Cum	5. providing & laying in site C.M. 1:3 for C.M. 1507 for including bracing and water, formwork, compacing, and curing complete (excluding dewatering by pump).	680.00	B.F.	205.25		Item No. 1
60 M ²	6. Providing plastering in C.M. 1:3 for brickwork including scaffolding during etc. complete.	33.00	Cum.	40.00		Item No. 2
		33.00	Sq.M.	19.00		Item No. 3
TOTAL :				265.85 per R.M.		Item No. 4
	i.e.			13.29		Item No. 5
				279.14		Item No. 6
				280.00 R.M.		Item No. 7

9/11/14 910 92/17

Name of work : Construction of surface drains of
discharge 5 cusecs & length 1 R.M.

MEASUREMENTS.

Amount	
05.25	Item No.1 : Excavation for hard murum.....complete
$1 \times 1.0 \times 1.0 \times 0.60 = 0.60 \text{ cum.}$
	Item No.2 : Providing & laying in situ C.C. 1:4:8
.....complete,
$1 \times 1.0 \times 1.0 \times 0.15 = 0.15 \text{ cum.}$
00	Item No.3 : Providing & laying rough shahabad stone
packing.....complete.
$1 \times 1.0 \times 0.40 = 0.40 \text{ Sq.M.}$
	Item No.4 : Providing C.R. masonry of trap stone in
C.M. 1:6complete.
$2 \times 1.0 \times 0.35 \times 0.40 = 0.28 \text{ cum.}$
per R.M.	Item No.5 : Providing & laying in situ C.C. 1:2:4
.....complete (for coping).
$2 \times 1.0 \times 0.30 \times 0.10 = 0.06 \text{ cum.}$
M.	Item No.6 : Providing painting in C.M. 1:3
.....complete.
$2 \times 1.0 \times 0.30 = 0.60 \text{ Sq.M.}$

.....